

Komunikacija roditelja i odgojitelja

Koritnik, Doris

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:051820>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-19**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Doris Koritnik

KOMUNIKACIJA RODITELJA I ODGOJITELJA

Završni rad

Petrinja, studeni 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(PETRINJA)

Doris Koritnik

KOMUNIKACIJA RODITELJA I ODGOJITELJA

ZAVRŠNI RAD

Mentor rada: **prof. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić**

Sumentor rada: **mr. Sanja Basta**

Petrinja, studeni 2021.

Sadržaj

Summary	5
1. UVOD	6
2. PARTNERSTVO ODGOJITELJA I RODITELJA	7
2.1. Razlike suradnje i partnerstva	8
2.2. Obilježja partnerstva	11
2.3. Partnerska suradnja – dobrobiti za dijete	12
3. VRSTE KOMUNIKACIJA	12
3.1. Verbalna komunikacija	13
3.2. Neverbalna komunikacija	13
4. KOMUNIKACIJA I OBLICI SURADNJE ODGOJITELJA I RODITELJA	14
4.1. Tradicionalni oblici	15
4.1.1. Individualni razgovori	15
a) Motiviranje i priprema za razgovor	16
b) Pristup za razgovor	17
c) Postupci nakon razgovora	18
4.1.2. Kutić za roditelje	18
4.1.3. Druženje roditelja, djece i odgojitelja i radionice	19
4.1.4. Roditeljski sastanak	19
4.1.5. Otvoreni tjedan	20
4.1.6. Informiranje putem letaka	20
4.2. Suvremeni oblici	20
4.2.1. Web-stranice odgojno-obrazovnih ustanova	21
4.2.2. Servisi za komunikaciju	22
4.2.3. Društvene mreže	22
4.2.4. Foto - video dokumentacija u suradnji s roditeljima	22
5. SURADNJA ODGOJITELJA I RODITELJA	23
5.1. Značaj suradnje	23
5.2. Konflikti i prepreke u suradnji	24
5.3. Uspješna suradnja	24
6. ZAKLJUČAK	25
7. LITERATURA	26

Sažetak

Odgojitelj kao stručni profesionalni radnik treba biti svjestan važnosti dobrog odnosa suradnje s roditeljima djeteta koji pohađa vrtić. Odgojitelji i roditelji kao i cijela odgojno-obrazovna ustanova trebali bi biti u ujednačenom odnosu punom empatije, otvorenosti, fleksibilnosti, razumijevanja i kvalitetne komunikacije kako bi se dijete jednoga dana razvilo u socijalno kompetentno biće. U ovom se radu analizira komunikacija roditelja i odgojitelja te partnerstvo, odgoj i sam razvoj djeteta. Obitelj i odgojno-obrazovna ustanova trebale bi biti u redovitoj komunikaciji i uključenosti u djetetov život. Partnerstvo pomaže u povezivanju sve tri sastavnice ustanova-odgojitelj-roditelj, a partnerstvo obilježava otvorenost, povjerenje, toleranciju i prije svega objektivnost. Roditelje je potrebno neprestano podučavati i zainteresirati kako bi se uključili u rad vrtića. Komunikacija i suradnja međusobno su povezane te kvaliteta komunikacije utječe na suradnju, potiče ju ili obeshrabruje. Postoji nekoliko oblika suradnje koji su opisani u ovome radu kako bi komunikacija između roditelja i odgojitelja bila što kvalitetnija. Ponekad u suradnji dolazi do nesporazuma i određenih konflikata, ali za svaki problem postoje moguća rješenja za savladavanje i uspostavljanje pozitivnih partnerskih odnosa. Od odgojitelja se očekuje neprestano usavršavanje za pozitivno i kvalitetno funkcioniranje cijele zajednice u svrhu dobrobiti djeteta jer ono predstavlja fokus u cijelom sustavu.

Ključne riječi: *komunikacija, odgojitelj, partnerstvo, roditelj, suradnja.*

Summary

The educator as a professional worker should be aware of the importance of a good relationship of cooperation with the parents of a child attending kindergarten. Educators and parents as well as the entire educational institution should be in a balanced relationship full of empathy, openness, flexibility, understanding and quality communication in order for a child to one day develop into a socially competent being. This paper analyzes the communication between parents and educators and the partnership, upbringing and development of the child. The family and the educational institution should be in regular communication and involvement in the child's life. The partnership helps to connect all three components of the institution-educator-parent, and the partnership is characterized by openness, trust, tolerance and, above all, objectivity. Parents need to be constantly taught, informed and interested in order to get involved in the work of the kindergarten. Communication and cooperation are interconnected and the quality of communication affects, encourages or discourages cooperation. There are several forms of cooperation that are described in this paper in order to make the communication between parents and educators as high quality as possible. Sometimes there are misunderstandings and certain conflicts in cooperation, but for each problem there are possible solutions to overcome and establish positive partnerships. Educators are expected to continuously improve the positive and quality functioning of the whole community for the benefit of the child, because it is the focus of the whole system.

Keywords: *communication, educator, partnership, parent, cooperation.*

1. UVOD

Roditelji i odgojitelji djeci predstavljaju uzor i osobe s kojima se ono poistovjećuje u svom životu, zbog toga su njihove uloge i postupci iznimno važni za usvajanje osnovnih procesa u razvoju. Dijete polaskom u vrtić može samo napredovati, a u odgojno-obrazovnoj ustanovi za njega su odgovorne osobe koje su kvalificirane da djecu uvedu u socijalni život i budu aktivni u njihovu razvoju na svim razinama. Odgojitelj je izuzetno važna osoba u djetetovom životu jer dijete s njime komunicira, stvara interakciju, razvija osjećaj sigurnosti i zaštite.

Komunikacija između obitelji i odgojitelja ima mnogo prednosti. Cilj ovog rada bazira se na definiranju partnerskih odnosa i suradnje između odgojitelja u predškolskoj ustanovi i roditelja kao i načine komunikacije između njih.

Svrha rada je objasniti i prikazati uspješnu komunikaciju i važnost komunikacije odgojitelja i roditelja kao i zapreke koje postoje u suradnji. Naglasak je na komunikaciji sudionika unutar odgojno-obrazovne ustanove. Komunikacija i suradnja između roditelja i odgojitelja važna je za dobrobit djetetova cjelokupnog razvoja te ju treba odgovorno shvatiti.

Ovaj rad koncipiran je u pet poglavlja. U prvom poglavlju izneseni su tema i svrha rada te cilj. U drugom poglavlju govorit će se o partnerstvu odgojitelja i roditelja, razlikama između termina kao i obilježjima istih. U trećem poglavlju govorit će se o komunikaciji i vrstama komunikacije. U četvrtom poglavlju definiraju se oblici suradnje između odgojitelja i roditelja, na koji način odgojitelj pristupa i motivira roditelja na razgovor, kako se priprema za razgovor i što nakon njega čini. U petom, zadnjem poglavlju govorit će se o suradnji odgojitelja i roditelja, koja su obilježja i značaj suradnje te kako pospješiti suradnju.

2. PARTNERSTVO ODGOJITELJA I RODITELJA

U suvremenoj se pedagoškoj literaturi sve češće, umjesto suradnje, nailazi na pojam „partnerstva roditelja i odgojitelja u odgoju“. „Ako roditelji i nastavnici temelje svoj odnos prema drugom na jasnom stavu da im je zajednička briga odgoj djeteta i da svaka strana unosi različite vještine i iskustva u obavljanje tog zadatka onda su na dobrom putu uspostavljanja partnerskih odnosa“ (Maleš, 1993:15).

Cilj partnerstva je prema Ljubetić (2014) zadovoljenje potrebe svih strana: djeteta, roditelja i odgojitelja. Zadatak odgojitelja je pomoći roditelju u rješavanju problema i postizanju cilja. Uključenost roditelja u život i rad vrtića zakonski je određeno *Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece* (1991) i *Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2015) koji zahtijevaju međusobno razumijevanje i suradnju kojom se postižu ciljevi odgoja i obrazovanja prema djetetovim potrebama i mogućnostima.

Kada odgojitelj započinje komunikaciju s roditeljem važno je da sugovorniku izreče važnosti djeteta i one događaje koje će roditelju predstaviti važan podatak (Milanović, Bašić, Dragojević, Šupljika Gabelica, Lušić Jukić, Profaca, Rajković, 2014). Zbog toga je važno uspostavljanje partnerstva jer upravo „partnerstvo podrazumijeva ravnopravnost uloga roditelja i odgojitelja, ono podrazumijeva i prihvaćanje i uvažavanja osobnosti i sposobnosti drugih, i to ne samo odraslih nego i djece“ (Miljak, 1996:46).

Kada je suradnja između odgojno-obrazovne ustanove i roditelja uspješna oba roditelja zajedno uče u djetetu o njegovom razvoju, ponašanju, potrebama i mogućnostima.

Maleš (1994) stavlja naglasak na to da odgojitelji i roditelji u suradnju ulažu povjerenje, otvorenost, toleranciju, objektivnost, dijeljenje osjećaja i zajedničko rješavanje problema u razvoju i odgoju djeteta. To je proces međusobnog informiranja, savjetovanja, učenja, dogovaranja i druženja, ali i dijeljenje odgovornosti za cjeloviti dječji razvoj i postignuća.

Kvalitetnom suradnjom omogućuje se svakom djetetu osjećaj sreće, zadovoljstva i prihvaćenosti u poticajnoj sredini. Nužno je da odgojitelji s roditeljima dogovore oblik suradnje koji im najbolje odgovara (individualni razgovor, pisani oblik i sl.) (Mlinarević, Tomas, 2010). U partnerstvu se na obje strane gleda kao stručnjake – roditelje u odgoju i poznavanju svog djeteta, a odgojitelje u profesionalnom smislu (Hornby, 2011 prema Bogatić, Glavina, Rogulj, Visković, Višnjic Jevtić, 2018).

2.1. Razlike suradnje i partnerstva

U literaturi se često spominju dva termina za pojam suradnje roditelja i odgojitelja. To su suradnja i partnerstvo koji imaju svoje sličnosti i razlike. Ljubetić (2014) partnerstvo određuje kao najvišu razinu suradničkih odnosa pojedinaca iz obiteljske zajednice i vrtića/škole usmjerenih na postizanje zajedničkog cilja, a koji se odvijaju u određenom kontekstu i imaju određeno vrijeme trajanja.

S druge strane prema autorici Ljubetić „suradnja razvija i njeguje uglavnom površne i formalne odnose koji ma koliko da su učestali ne mogu donijeti kvalitativne promjene ako se međusobna komunikacija obitelji i odgojno-obrazovne ustanove ne postavi na bitno drukčije osnove i ne promijeni se. Ono što je nužno promijeniti jest odnos prema djetetu, odnosno, percepciju njegove uloge i dobrobiti“ (Ljubetić, 2014: 5). Temeljno obilježje suradničkih odnosa obitelji i ustanove jest hijerarhija odnosa, pri čemu ustanova zauzima viši položaj, a roditelji niži što predstavlja nejednakost među njima. „Takva konstelacija snaga rezultira usmjerenošću na rješavanje problema ustanove, a obitelji su samo u funkciji njihova rješavanja, i to samo one obitelji koje pokazuju interes za suradnjom.“ (Ljubetić, 2014: 6)

„ U partnerskom odnosu, obitelj i ustanova smještaju dijete, njegovu dobrobit, potrebe i kapacitete u centar pozornosti obiju strana koje imaju iste interese, ciljeve i zadaće. Njihova opredijeljenost pruža maksimalne potpore jedni drugima s ciljem dostizanja onih ciljeva koji su u djetetovom najboljem interesu. Što je viša razina obiteljske uključenosti, veće su mogućnosti za maksimalne dobrobiti djece“ (Ljubetić, 2014:6)

Autorica Ljubetić (2014) jasno razdvaja pojam suradnje od pojma partnerstva te ih detaljno analizira prema različitim čimbenicima.

Suradnja i obilježja suradnje obitelji i odgojno-obrazovne ustanove prema Ljubetić (2014) su:

a) RODITELJ

- Percipiraju se kao „druga strana“ u odgoju djece
- Povremeno se uključuju u aktivnosti ustanove
- Nedostatno informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovama

- Dolaze u ustanovu po pozovu i/ili u točno određeno vrijeme (npr. dovođenje i odvođenje djece iz dječjeg vrtića)
- b) ODGOJNO–OBRAZOVNO OSOBLJE (ODGOJITELJI/UČITELJI/STRUČNI SURADNICI)
- Nedostatno osposobljeni tijekom formalnog obrazovanja za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima
 - Pomanjkanje interesa za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva
- c) CILJEVI/ZADAĆE/INTERESI
- Pojedinačni, jednosmjerni, interesi „dviju strana“
- d) SENZIBILITET ODGOJNO–OBRAZOVNOG OSOBLJA
- Nedostatno senzibilizirani za potrebe obitelji
- e) ODNOSI
- Hijerarhijski pozicionirani – roditelji imaju niži rang u odnosu na odgojno-obrazovno osoblje u ustanovi
- f) KOMUNIKACIJA
- Rijetka, nedostatno otvorena, površna i gotovo u pravilu javlja se s pojavom teškoća u djetetovom učenju i/ili ponašanju
- g) INICIJATIVA
- U pravilu, inicijativu ima ustanova
- h) MOTIVACIJA
- Niska razina intrinzične motiviranosti za izgradnju partnerstva; suradnja najčešće „prigodničarska“ (teškoće s djecom, financijska pomoć, obveze prema ustanovi)
- i) AKTIVNOSTI OBITELJI I USTANOVE
- Najčešće usmjerene na informiranje o djetetovim postignućima; instruiranje roditelja za pružanje pomoći djetetu oko domaćih zadataka
- j) OBITELJ – USTANOVA – LOKALNA ZAJEDNICA
- Percipiraju se kao odvojeni sustavi koji autonomno funkcioniraju i samo povremeno i po potrebi surađuju.

Suradnički odnos pretežito se temelji na uključenosti sudionika u proces dok partnerstvo na angažiranost. Po jednakim čimbenicima analizirana su i obilježja partnerstva (Ljubetić, 2014):

- a) RODITELJ
- Percipiraju se kao prvi „učitelji“ svoje djece

- Uključeni u sve aktivnosti ustanove
 - Dobro informirani o svojim pravima/obvezama u svezi partnerstva s ustanovom
 - Dobrodošli su u ustanovu bez ograničavanja vremena boravka u njoj
- b) ODGOJNO–OBRAZOVNO OSOBLJE (ODGOJITELJI/UČITELJI/STRUČNI SURADNICI)
- Osviješteni i informirani o važnosti te kvalitetno osposobljeni za izgradnju partnerskih odnosa s obiteljima
 - Pojačani interes za unaprjeđivanje kompetencija u području partnerstva
- c) CILJEVI/ZADAĆE/INTERESI
- Opći posebni, dvosmjerni u fokusu djeteta i njegova dobrobit
- d) SENZIBILITET ODGOJNO–OBRAZOVNOG OSOBLJA
- Izrazito senzibilizirani za potrebe obitelji
- e) ODNOSI
- Ravnopravni – roditelji partneri odgojno–obrazovnom osoblju u ustanovi
- f) KOMUNIKACIJA
- Kontinuirana, otvorena, iskrena, podržavajući, ravnopravna
- g) INICIJATIVA
- Inicijativa je obostrana i nadopunjujuća
- h) MOTIVACIJA
- Visoka razina intrinzične motiviranosti za izgradnju i unaprjeđivanje partnerskih odnosa na svim poljima odgojno–obrazovnog rada
- i) AKTIVNOSTI OBITELJI I USTANOVE
- Aktivno sudjelovanje u izgradnji kurikuluma ustanove (planiranje, zajednički rad, evaluacija)
- j) OBITELJ – USTANOVA – LOKALNA ZAJEDNICA
- Percipiraju se kao međusobno povezani sustavi u stalnoj interakciji i međudjelovanju.

Suradnja i partnerstvo dva su usko povezana pojma, no ipak se razlikuju. Suradnja predstavlja proces međusobnog informiranja, učenja, dogovaranja i druženja s ciljem zadovoljavanja dječjih potreba i dobrobiti djeteta, dok partnerstvo predstavlja jednu vrstu suradnje, ali višu razinu koja ovisi o kvaliteti odnosa roditelja i odgojitelja te stručnog tima. U suradnji su odnosi postavljeni hijerarhijski što povećava mogućnost nastanka konflikta, dok su u partnerstvu

odnosi ravnopravni i svi teže jednom cilju. Partnerstvo je poslovni odnos između dva ili više sudionika koji teže zajedničkom cilju.

2.2. Obilježja partnerstva

U izvješćima američke Nacionalne udruge roditelja i učitelja engl. *The National Parent Teacher Association* (prema Ljubetić, 2014) dopunjen je dokument Nacionalni standardi partnerstva obitelji i škole koji uključuje šest standarda i to:

- Prihvatanje svih obitelji
- Djelotvorna komunikacija
- Podupiranje učeničkog uspjeha
- Zauzimanje za svako dijete
- Podjela moći
- Suradnja sa zajednicom.

Koncept partnerstva rezultat je niza znanstvenih istraživanja, ali i provjere njihovih rezultata u praksi. Osnovna obilježja partnerskog koncepta su prema Stevanović (2003):

- Roditelji su središnje i aktivne osobe u donošenju odluka i njihovoj implementaciji,
- Roditelji imaju jednake snage i stručnost,
- Roditelji su sposobni pridonositi funkcioniranju ustanove i primati od nje reciprocitet,
- Roditelji i profesionalci imaju zajedničku odgovornost.

Upravo ta odgovornost predstavlja ključ u razumijevanju partnerstva između roditelja i odgojitelja, dok je krajnji cilj kvalitetne suradnje svih podsustava "njihova spremnost i pripremljenost za primjereni prihvata djeteta i postizanje kontinuiteta njegova razvoja, odgoja i učenja" (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, 2015).

2.3. Partnerska suradnja – dobrobiti za dijete

Partnerski odnos često primarno podrazumijeva odnose i način funkcioniranja odgojitelja i roditelja zanemarujući dijete kao također vrlo bitnog sudionika. Dijete također uvelike određuje svoj rast i razvoj bez obzira na svoju dob i mogućnosti. Stoga se često zanemaruje njegova uloga u svakodnevnom odnosu odgojitelja i roditelja (Visković, 2018).

Kada se govori o dobrobiti, različiti autori različito definiraju pojam dobrobiti kada govorimo o djeci. Autorica Bogatić (2018) prema Markovinović, Maleš (2011) definira pojam dobrobit djeteta u smislu razvoja u okruženju u kojemu je dijete prihvaćeno, voljeno, sigurno, zadovoljno, sretno, poticano te u kojemu ga se uvažava kao pojedinca. U suradničke odnose ubrajamo tri strane: roditelji, odgojitelji, dijete. Prema Bogatić (2018) djeca su klasificirana kao pasivni sudionici odnosno samo „primatelji rezultata“ suradničkih odnosa.

Ako obitelj i odgojitelj zajedno s odgojnom institucijom ne uspostave suradnju, ne komuniciraju i potpuno su odvojeni, tada se može dogoditi diskontinuitet u odgoju (Živković, 2005). Komunikacija između roditelja i odgojitelja je neizbježan dio u djetetovom pohađanju odgojno-obrazovne ustanove te je važno uspostaviti ju i održavati na određenoj razini koja je svima prihvatljiva. Kvalitetna komunikacija djetetovom razvoju donosi samo pozitivne ishode te predstavlja ugodnu i pozitivnu atmosferu te osjećaj sigurnosti koji je važan preduvjet za daljnje odrastanje.

3. VRSTE KOMUNIKACIJA

Komunikacija (lat. *communicare* – učiniti općim) se definira kao razmjena informacija, ideja, osjećajima putem verbalne i neverbalne komunikacije, prilagođene društvenoj prirodi situacije tj. situacijskom kontekstu (Fox, 2001: 13, prema Rogulj, 2018). Komunikacija je složen proces koji obuhvaća puno komunikacijskih elemenata. Elementi nužni za komunikaciju koje navode Narula (2006) i Chitode (2009) prema Rogulj (2018) su: pošiljatelj (osoba koja šalje poruku), informacija (poruka koja se prenosi), kanal (put koji poruka prelazi) te primatelj (osoba – ili više njih koji primaju poruku). Svrha komunikacije jest prenošenje poruke s namjerom informiranja primatelja o nekoj tematici. U komunikaciji često dolazi do prepreka,

tada govorimo o komunikacijskim barijerama koje otežavaju prijenos informacija (Rogulj, 2018).

Odgojno-obrazovna ustanova podržava sve oblike komunikacije s kojima se njeni sudionici neprestano susreću „stoga se pred odgojitelja postavlja zadatak: usvajanje različitih oblika komunikacije kako bi bio spreman odgovoriti na sve komunikacijske izazove.“ (Rogulj, 2018: 116). Komunikacija se dijeli na verbalnu i neverbalnu (Tatković, Diković, Tatković, 2016).

3.1. Verbalna komunikacija

Verbalnu komunikaciju Chitode (2009) kao i razni autori dijele na usmenu i pismenu. Usmena komunikacija podrazumijeva upotrebu govora kao elementa uspostave komunikacije. Takav proces može se odvijati licem u lice ili razgovorom preko mobitela ili telefona (Rogulj, 2018). Kada govorimo o odgojno-obrazovnoj ustanovi, odgojitelji koriste verbalni oblik komunikacije za prenošenje informacija i uputa kako roditeljima tako i djeci i ostalim sudionicima odgojno-obrazovnog procesa.

Pismena komunikacija očituje se u napisanim riječima ili simbolima. Svaka kultura i narod posjeduje određene simbole specifične za geografsko područje (Goeffrey, Andrew, 2017 prema Rogulj, 2018). U pisanoj komunikaciji razlikuju se klasični (novine, knjige) i digitalni mediji (računala, pametni telefoni) (Rogulj, 2018).

3.2. Neverbalna komunikacija

Neverbalnu komunikaciju autori Knapp i Hill (2010) navode kao kompleksnu nadogradnju komunikacije i element koji dodatno obogaćuje te donosi novu percepciju poruke između pošiljatelja i primatelja. Ovaj oblik komunikacije odnosi se na izražavanje emocija, pokazivanju stavova i poticanju ili mijenjanju verbalne komunikacije. Elementi neverbalne komunikacije su: pokreti, lice, oči, glas, dodir, udaljenost, vrijeme i prostorno okruženje. Specifičnost kod neverbalne komunikacije predstavlja tumačenje neverbalnih znakova jer ni jedan neverbalni znak nema univerzalno značenje pa tako „ne postoje univerzalne geste. Koliko nam je poznato, ne postoji nijedan izraz lica, stav ili položaj tijela koji u svim društvima ima isto značenje“ (R.I. Birdwhistell (1952) prema Rogulj, 2018: 117)

Neverbalna komunikacija predstavlja veliku važnost u kvaliteti suradnje odgojitelja i roditelja. Određeni stav, položaj ruku i izrazi lica mogu kazati puno više od izrečenoga. Neverbalna komunikacija utječe na kvalitetu suradnje tako što pojedini sudionici kroz elemente neverbalne komunikacije stvaraju različita mišljenja i stavove te tako oblikuju svoja ponašanja.

4. KOMUNIKACIJA I OBLICI SURADNJE ODGOJITELJA I RODITELJA

Komunikacija roditelja i odgojitelja jako je važna za sve sudionike u odgojno-obrazovnom procesu. Autorice Blanuša Trošelj, Katić, Skočić Mihić (2015) stavljaju naglasak na odgojiteljevu profesionalnu ulogu koja obuhvaća i savjetodavni rad s roditeljima koji je i zakonski propisan *Državnim pedagoškim standardom predškolskog odgoja i naobrazbe* (2008, čl. 29: 2). Propisano od odgojitelja zahtjeva znanja i vještine u radu s roditeljima.

Prema *Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2015) pretpostavke za građenje i održavanje odnosa između roditelja i odgojitelja su: poštovanje, prihvaćanje, različitosti, ohrabrivanje, podržavanje, aktivno slušanje te primjereno odgojno-obrazovno djelovanje prema djetetu. Redovita dvosmjerna komunikacija omogućuje razmjenu informacija ustanovama (djelatnicima) o programskim sadržajima i načinima njihove provedbe, obiteljima uvid u praksu ustanove te tako mogu podupirati dječje učenje kod kuće, prijenos informacija o djetetovu napredovanju i stečenim kompetencijama te razmjenu djelotvornih strategija za potporu djetetovu učenju (Ljubetić, 2014).

Otvorenost kao i mogućnost postavljanja pitanja otvorenog tipa važno je u pojedinačnim odnosima. Roditelji i odgojitelji trebali bi biti spremni na otvorenu i iskrenu komunikaciju, pažljivo slušanje druge osobe. Kako bi ostali na profesionalnoj razini, odgojitelji bi u komunikaciji s roditeljima trebali koristiti pojednostavljen jezik (strukturirati poruku jasno i razumljivo te prilagoditi situaciji), obuzdati emocije dok se ne vrate u stanje posebnosti, mimiku izjednačiti s riječima, koristiti što manje stranih riječi, izbjegavati uporabu žargona, izostaviti predrasude, imati empatiju i neokrivljavati, djelovati prijateljski i smireno, uvijek glasno pozdraviti, koristiti pozitivne komentare u trenutnim problemskim situacijama u kojima se dijete nalazi i sl. (Miljak, 1996).

Milanović i sur. (2014) navodi kako postoje eksplicitne i implicitne poruke koje odgojitelji i roditelji koriste u svojoj komunikaciji. Objašnjavaju kako su eksplicitne poruke jasno izrečene tvrdnje koje su jasno predočene, a implicitne poruke su neizrečene poruke pod kojima se nešto podrazumijeva. Za implicitne poruke često se rabi primjerena boja glasa, naglasak, primjeren izgovor, jer značenje mnogih rečenica ovisi o tome kako one zvuče uz popratne neverbalne signale (Milanović i sur., 2014).

Jedna od značajka formalne komunikacije je planiranje unaprijed. Za razliku od formalne, neformalna komunikacija je vrlo složena te se temelji na osobinama svakog sudionika, koji mogu pripadati različitim grupama. Neformalna komunikacija je slobodnija, sadrži glasine, tračeve i neprovjerene informacije (Bogatić i sur. 2018).

4.1. Tradicionalni oblici

Prema autoricama Bogatić i sur. (2018) postoje i tradicionalna i suvremena suradnja kao poveznica u izgradnji odgojno - obrazovnog procesa. U tradicionalne oblike suradnje, prema Milanović i sur. (2014), ubrajamo: individualni razgovor, roditeljski sastanak, zajednička druženja, kutić za roditelje, otvoreni tjedan i informacije putem letka. Tradicionalne oblike suradnje dijelimo i na pisane, individualne i skupne (Milanović i sur., 2014). Oblici komunikacije su raznovrsni te svaka od njih ima svoje prednosti i nedostatke. U suvremene oblike suradnje ubrajaju se: web-stranice, aplikacije za komunikaciju, društvene mreže i foto-video dokumentacija u suradnji s roditeljima. U godišnjem planu treba navesti sve dogovorene oblike suradnje s roditeljima: roditeljske sastanke, informacije u kutiću za roditelje, svakodnevnu individualnu suradnju, individualne razgovore i dr. (Milanović i sur., 2014).

4.1.1. Individualni razgovori

Individualni razgovor je sastanak koji se odvija u odgojno-obrazovnoj skupini i u njemu sudjeluju odgojitelj i roditelj. Prema Ljubetić (2014) razgovori na individualnim sastancima pokrivaju široku problematiku od početka adaptacije, specifičnih potreba djeteta ili roditelja, kada se pojavi neki problema i sl. Za individualni razgovor trebao bi se osigurati miran i tih

prostor u vrtiću gdje će sudionici moći razgovarati bez ometanja. Također unaprijed treba dogovoriti okvirno trajanje sastanka kao i vrijeme dolaska. Ukoliko se odgojitelj smatra da nije dovoljno kompetentan na određenom području, na razgovor može pozvati nekog iz stručnog tima te će zajednički pomoći riješiti problem (Rogulj, 2018). Individualni sastanci imaju mnogo prednosti kako za odgojitelja tako i za roditelja. Iako je to razgovor o djetetu i njegovim postignućima, dijete ne bi trebalo prisustvovati razgovoru.

a) Motiviranje i priprema za razgovor

Svrha individualnih razgovora nije samo rješavanje problema već se oni održavaju i u smislu praćenja djetetova razvoja jer „individualni sastanci daju priliku boljega upoznavanja djeteta, njegovog života i funkcioniranja u obiteljskom okruženju“ (Novak, Zuzel, 2019:97). Svakog roditelja zanima napredak njegovog djeteta i kako se ponaša u vrtiću gdje boravi velik dio vremena. Važno je da roditelj ostvari vezu povjerenja s odgojno-obrazovnom ustanovom kako bi se roditelji mogli i motivirati za rad i sudjelovanje u odgojno-obrazovnoj ustanovi koju dijete pohađa. Roditelje možemo zainteresirati za razgovor pokazujući im primjerice crtež djeteta u likovnom kutu. Milanović i sur. (2014) navodi da kada je ostvarena motivacija kod roditelja, i pravac djelovanja bit će usmjeren na to kako će se to odraziti na dijete ili na obitelj tog djeteta, te kako će se to odnositi na budućnost djece u vrtiću ili pojedinog djeteta. Za odgojitelja je važno da se pripremi za razgovor s roditeljem s konkretnim i jasnim činjenicama. Poželjno je prisjetiti se u čemu je dijete napredovalo, po čemu je posebno. Potrebno je također pronaći i pripremiti dokumentaciju i zapisati natuknice za svaku skupinu razvojnih karakteristika (Milanović i sur., 2014).

Važno je znati i razvojne karakteristike djeteta u pojedinoj dobi za lakše razumijevanje i odgoj. Obilježja djeteta pojedine dobi su, prema Starc, Obradović, Pleša, Profaca, Letica (2004):

- 1 do 2 godine-dijete usklađuje pojedine aspekte svojega razvoja, smjenjuju se faze razvoja motorike i govora (kada pokušava hodati, dijete zaboravlja na govor i obratno), nastaju prve riječi i započinje verbalno razdoblje.
- 2 do 3 godine-razvija se govora (dolazi do rječničkog brzaca), osamostaljivanje, javlja se dječji prkos, negativizam, smijeh se javlja kao namjerna komunikacija radosti.

- 3 do 4 godine- dijete se osamostaljuje u velikoj mjeri: hranjenje, pranje ruku, odlazak na WC, oblačenje, spremanje, dijete se u području samostalnosti različito ponaša u vrtiću i kod kuće.
- 4 do 5 godine- djeca su burna, maštovita, neumorna, važne su igre i prihvaćanje pravila, druženja, javlja se faza 1000 pitanja.
- 5 do 6 godina- karakteristično je emocionalno sazrijevanje i mogućnost prepričavanje događaja.
- 6 godina- razvijaju se djetetove sposobnosti i osobine koje su važne za polazak u školu (vremenska i prostorna orijentacija).

b) Pristup za razgovor

Svaki razgovor se sastoji od logičnog poretka, ima početak (uvodni dio), sredinu i kraj. Uvodni dio je važan za uspostavljanje opuštenosti i razbijanja treme. Započinjući razgovor temom prelazimo na središnji dio razgovora te se u završnom dijelu sažima ono najvažnije i ostavlja prostora za pitanja i sve što roditelja zanima (Milanović i sur., 2014).

Razgovor između roditelja i odgojitelja trebao bi predstavljati susret gdje su ljudi spremni razgovarati i slušati o djetetu. O djetetu je uvijek potrebno i poželjno govoriti s dobrim očekivanjima za daljnji razvoj jer samim time roditelj će biti više spreman na kontinuiranu komunikaciju.

Važna pravila i principe o razgovoru s roditeljima navodi Milanović i sur. (2014) i to su:

- O djetetu treba govoriti s dobrim očekivanjima za daljnji razvoj.
- Treba biti pozitivan (prvo treba reći roditelju ono što želi čuti o svome djetetu, a nakon toga će se razgovor proširivati i usmjeravati u onom smjeru što mi želimo roditelju reći).
- Ne tužakati dijete (prije nego roditelju nešto kažemo za njegovo dijete, potrebno je dobro razmisliti je li roditelj to želi čuti i je li to dobro za njegovo dijete. Primjerice: Vaše dijete ne spava, budi ostalu djecu, ne sprema igračke, ometa zajedničke aktivnosti. S takvim rečenicama roditelj će osjetiti otpor prema odgojitelju jer mu tim rečenicama govorimo negativno o djetetu, da ga kao roditelj loše odgaja ja te time svu krivnju prebacujemo na njega).
- Okrenuti stvar u djetetovu i svoju korist da se obostrano razjasne očekivanja.

c) Postupci nakon razgovora

Nakon razgovora, sve informacije o razgovoru i bitne poruke potrebno je reći kolegici odgojiteljici, a ukoliko je potrebno i stručnim suradnicima i ravnateljici. Potrebno je napraviti bilješke i evidentirati ih (Milanović i sur., 2014).

Pozitivne strane za odgojitelja i roditelja nakon individualnog razgovora prema (Jeić, Kuljašević, Smiljanić, 2013):

- Odgojitelj: osobno upoznaje roditelja, njegove stavove, razmišljanja i mišljenja vezana uz dječji razvoj. Saznaje uvjete djetetovog razvoja u obitelji što pridonosi boljem razumijevanju njegova ponašanja u ustanovi.
- Roditelj: dobiva širu sliku zapažanja o svom djetetu, nauči kako primjenjivati odgovarajuće postupke u obiteljskom odgoju.

Samorefleksija je izrazito važan pojam za svakog odgojitelja. Potrebno ju je provoditi svakog dana u okviru rada s djecom i roditeljima kako bi se odgojitelj neprestano usavršavao.

4.1.2. Kutić za roditelje

Kutić za roditelje predstavlja najčešće oglasnu ploču ili pano za roditelje. Takav oblik suradnje služi roditeljima za izvješćivanje o osobitostima djece u skupini: osobna karta skupine, promjene odgojitelja, pozivi roditeljima, obavijesti, izleti, blagdani, zbivanja u i izvan vrtića, jelovnici i sl. (Milanović i sur., 2014).

Milanović i sur. (2014) navodi ciljeve kutića koji afirmiraju sve sudionike. Kutić afirmira dijete na način da su ondje prikazana njegova postignuća i osobitosti. Nadalje, afirmira i vrtić kao mjesto raznovrsnih i promišljenih poticaja. Također afirmira i roditelja kao važnu osobnu vrijednu informiranja i izvješćivanja, te naposljetku, kutić afirmira i samog odgojitelja kao stručnjaka i kao čovjeka. Kutić se treba nalaziti u zajedničkim prostorijama, garderobi i treba biti pristupačan za roditelje (u visini očiju), uredno pisan većim slovima.

4.1.3. Druženje roditelja, djece i odgojitelja i radionice

Cilj druženja roditelja je osnaživanje kvalitetnih odnosa između odgojitelja roditelja-djeteta (Milanović i sur., 2014). Druženja organiziraju odgojitelji, no poželjno je sudjelovanje roditelja. Odgojitelj mora dobro znati roditelje kako bi ih uključio u angažiranje, ali biti svjestan da nekim roditeljima to ne stvara ugodu pa naći neki drugi način sudjelovanja za njih (Rogulj, 2018). U druženja roditelja, djeteta i odgojitelja ubrajaju se kreativne radionice roditelja, djeteta i odgojitelja, kreativne radionice roditelja za djecu, boravak roditelja u skupini, posjet roditeljskom domu, posjet radnom mjestu roditelja, zajednički izleti djece, roditelja i odgojitelja, male priredbe: djeca roditeljima - roditelji djeci (Bogatić i sur. 2018). Kreativne radionice omogućuju međusobno upoznavanje i koheziju, provode se nekoliko puta na godinu i tematsku su vezane uz blagdane (Vladušić, Višnjic Jevtić, 2014). U zajednička druženja ubrajaju se i sportski događaji. Zajednička sportska druženja omogućuju roditeljima da vide svoje dijete kako ostvaruje socijalne interakcije s vršnjacima i odraslima (Jelić, Smiljanić, Kuljašević, 2013).

4.1.4. Roditeljski sastanak

Najčešći oblik suradnje roditelja i odgojitelja su roditeljski sastanci. Svaka odgojno-obrazovna skupina u svom kurikulumu ima propisan broj roditeljskih sastanaka kako u školskoj tako i u pedagoškoj godini (Bogatić i sur. 2018). Roditeljski sastanci, prema autoricama Višnjic Jevtić (2018), Milanović i sur. (2014) i Ljubetić (2012), mogu biti predavačkog, oglednog i komunikacijskog tipa. Prije roditeljskog sastanka odgojitelji trebaju roditelje obavijestiti o samom roditeljskom sastanku, ukratko im najaviti temu i što roditelji mogu očekivati. Poziv za roditeljski sastanak ima određena pravila koja se moraju poštivati, on „mora biti kratak, jasan i precizan te mora zadovoljiti sve estetske kriterije. Takav poziv zatim može biti izvješten na vidljivo mjesto kao što je kutić za roditelje, gdje se inače nalaze sve pisane obavijesti za roditelje.“ (Bogatić i sur. 2018: 130)

Važan naglasak je na stvaranju ugodnog ozračja među sudionicima. Skoro na početku svakog roditeljskog sastanka započinje se s uvodnom igrom kako bi se razbila napetost i kako bi roditelji mogli surađivati u glavnom dijelu (Ljubetić, 2014). Kod organiziranja svakog sastanka važno je dobro pripremanje susreta kao i odabir teme (Milanović i sur. 2014).

4.1.5. Otvoreni tjedan

Otvoreni tjedan u vrtiću predstavlja oblik suradnje obitelji i odgojno-obrazovne organizacije gdje se omogućuje obitelji dolazak u vrtić i zajedničko provođenje vremena kroz učenje novih znanja i vještina. Sudionici mogu podijeliti svoja znanja i iskustva s drugima. Ovakav oblik može se organizirati u vrtiću i u sklopu projekta (Milanović i sur., 2014). Primjerice na temu projekta „Ekologija u prometu“ u vrtić se može pozvati roditelj koji na posao putuje biciklom. Mogu se i organizirati otvoreni tjedni na samo jednu temu npr. zdravlja.

4.1.6. Informiranje putem letaka

Cilj letka jest kratko i jednostavno informiranje roditelja o određenoj temi. Letak se najčešće postavlja u dio prostora gdje je dostupan svakom roditelju (stol, pano). Postoji i letak kao anketni upitnik koji odgojitelji podijele na kraju roditeljskog sastanka u svrhu korisnosti, prijedloga i primjedbi. Letak ima razne svrhe: može roditelje informirati zbivanjima u skupini i vrtiću te se može motivirati i ohrabriti roditelja da se bavi djetetovim problemima i potrebama na adekvatan način (Milanović i sur., 2014).

4.2. Suvremeni oblici

Suvremeni oblici suradnje između odgojitelja i roditelja uključuju digitalne medije koji su razvili komunikacijske programe kao što su web-stranica vrtića, e-adresa, Facebook, Viber i Whatsapp (Bogatić i sur. 2018). Digitalni mediji omogućuju suvremeniji pristup komunikaciji, a oni imaju svoje prednosti i nedostatke.

Autori Madianou i Miller (2012) prema Bogatić i sur. (2018) navode prednosti i nedostatke putem digitalnih medija od kojih su prednosti:

- brzina - ušteda vremena svim sudionicima
- trenutno dobivanje i prenošenje informacija
- ostaje trag elektroničke pošte (pisani oblik)
- moguće je komunicirati u bilo koje vrijeme
- moguće je odabrati ton odgovora
- brz i povoljan način komunikacije.

Nedostaci tog načina komuniciranja jesu:

- prenošenje samo kratkih informacija
- nemaju svi roditelji dostupno računalo ni pristup internetu
- nedovoljna informatička pismenost obiju strana
- mogućnost propuštanja obavijesti zbog neredovne provjere dobivene pošte

Komunikacija pomoću digitalnih medija zahtjeva određena ponašanja i pravila koja su i propisana *Zakonom o zaštiti osobnih podataka* čiji se sudionici imaju obvezu pridržavati. Najvažnije je za svakoga sudionika zaštititi račun kako ne bi došlo do krađe identiteta.

4.2.1. Web-stranice odgojno-obrazovnih ustanova

Web-stranice odgojno-obrazovnih ustanova predstavljaju jedan od oblika komunikacije s roditeljima, no one su primjer jednosmjerne komunikacije. Ukoliko postoji forum tada komunikacija može biti djelomično dvosmjerna (Bogatić i sur., 2018).

Internetske stranice vrtića najčešće sadrže opće informacije o ustanovi: lokaciju vrtića, kontakt, obavijesti o pojedinim skupinama, programima unutar vrtića te obavijestima upisa u vrtić i sl.

Autorice Mandarić, Koludrović, Ercegovac (2010) provele su istraživanje na temu „Uloga službenih web-stranica odgojno-obrazovnih ustanova u razvijanju partnerskih odnosa s roditeljima“ s ciljem uvida u stvaranje partnerskih odnosa s roditeljima predškolskih ustanova te osnovnih i srednjih škola putem web-stranica na području grada Splita. U istraživanju je sudjelovalo sveukupno (N=78) predškolskih ustanova, srednjih i osnovnih škola gdje je naglasak bio na sadržaje na web-stranicama koje su namijenjene roditeljima. Istraživanje je pokazalo kako sve odgojno-obrazovne ustanove najveću pažnju pridaju osnovnim informacijama o ustanovi (lokacija, galerija, povijest ustanove). Najmanje su zastupljeni forumi na web-stranicama osnovnih i srednjih škola, dok u predškolskim ustanovama u gradu Splitu nema mogućnosti pristupa web forumu. Najveći naglasak jest kako službene web-stranice vrtića mogu doprinose razvijanju roditeljskih kompetencija.

4.2.2. Servisi za komunikaciju

Servisi za komunikaciju uključuju različite računalne programe koje je moguće koristiti uz pomoć računala, tableta ili mobitela (Castells, 2003). Komunikacija putem digitalnih medija nije zakonski propisana, te zavisi od kurikuluma pojedinog vrtića. Trenutno su aktualne aplikacije za komunikaciju između roditelja i odgojitelja Viber, WhatsApp i Facebook, Messenger i Skype. Uvođenje aplikacija za komunikaciju potrebno je dogovoriti na roditeljskom sastanku kako bi odgojitelj mogao predstaviti svrhu i kako bi se utvrdila pravila ponašanja s ciljem da se ne optereti odgojitelj izvan njegovog radnog vremena. Korištenje aplikacija ispostavilo se dobrim načinom komunikacije kod odlaska djece na izlet, zimovanja i ljetovanja (Bogatić i sur. 2018).

4.2.3. Društvene mreže

Ljudi danas provode sve više vremena na društvenim mrežama, a zanemaruju druženja uživo. Primjer najraširenije društvene mreže danas je Facebook koji omogućava razmjenu informacija u svakom trenutku. Neke ustanove posjeduju svoj profil s ciljem informiranja roditelja i putem digitalnih medija. Ti profili mogu biti javnog ili zatvorenog tipa, što ovisi o razvojnim ciljevima ustanove i politici vrtića (Slunjski, 2012). Prije kreiranja grupe odgojitelj bi trebao razgovarati s roditeljima na roditeljskom sastanku, odnosno saznati ima li odobrenje od roditelja za takav način suradnje, upoznati ih s pravilima i mogućnostima (Milanović i sur., 2014).

4.2.4. Foto - video dokumentacija u suradnji s roditeljima

Foto – video dokumentacija podrazumijeva fotografije i videozapise kao i crteže djece u spontanoj igri i određenim aktivnostima. Fotografije mogu olakšati suradnju između odgojitelja i roditelja na način da roditelj zajedno sa odgojiteljem pregledava i komentira razvojnu mapu svog djeteta (Slunjski, 2012). Roditelji imaju uvid u djetetovu dokumentaciju na dogovorenom individualnom razgovoru s odgojiteljem skupine. Kroz proces dokumentiranja odgojitelji imaju uvid o stupnju dječjeg razvoja. Dokumentiranje je izuzetno važno kako pojedini autori dokumentaciju nazivaju „prozorom u svijet učenja djece“ (Harris-Helm i sur., 2007, prema Slunjski, 2012: 82).

5. SURADNJA ODGOJITELJA I RODITELJA

Termin suradnja podrazumijeva međusobno informiranje, savjetovanje, učenje, dogovaranje i druženje, a s ciljem dijeljenja odgovornosti za dječji razvoj (Miljak, 1996).

S druge strane, Maleš (2015) tvrdi pak da je odnos između roditelja i odgojitelja subjektivan i emocionalan što je moguća zapreka ostvarivanju suradnje. Uz ostale zadaće odgojitelja, jedna od važnijih glasi kako treba napraviti detaljan plan suradnje i definirati vrijeme, načine suradnje, ulogu odgojitelja i ulogu roditelja (Miljak, 1995). Poštovanje roditelja za suradnju dolazi od odgojiteljeva poticaja i iniciranja, a u obzir se trebaju uzeti različiti faktori (podrijetlo, životni stilovi i karakteristike obitelji) kako bi se proučio i podržao djetetov razvoj i učenje. Nužno je da roditelj i odgojitelj postanu zajednica s jednakim ciljevima.

5.1. Značaj suradnje

Prema Miljak (1996) suradnički odnos ne predstavlja samo podržavajući interpersonalnu komunikaciju odgojitelja i roditelja u kojoj se izmjenjuje znanje o djetetu i konkretnoj odgojnoj praksi, nego pretpostavlja i izravno sudjelovanje roditelja u izboru programa i u odgojnoj praksi.

Roditelje je potrebno što više uputiti što i kako činiti za dobrobit svoga djeteta i to u obliku organiziranja i održavanja seminara i različitih radionica. U zasnivanju suradnje obitelji i ustanove početci mogu biti različiti. To može biti posjet djetetovoj kući, posjet roditelja u vrtiću i sl. (Mlinarević, Tomas, 2010). Odgojitelj i stručni tim su osobe koje mogu pomoći roditeljima, ali im ne smiju određivati i nametati načine odgajanja (Stevanović, 2003).

Cilj cijelog procesa je organizirati što bolju suradnju s obitelji gdje je odgojiteljeva uloga da kroz dvosmjernu komunikaciju neprestano nudi obiteljima različite oblike suradnje s vrtićem u svrhu što boljeg djetetovog razvoja (Glascoe Page, 2002).

5.2. Konflikti i prepreke u suradnji

Odgojno-obrazovna ustanova s ponekim obiteljima teže razvija suradnju. Takvi roditelji uvijek postoje te ih treba uzeti u obzir pri osmišljavanju različitih oblika suradnje koji će se provoditi za njih u odgojno-obrazovnoj ustanovi. Mogući razlozi otežane suradnje s roditeljima prema Ljubetić (2014) mogu biti:

- Neusklađena temeljna vjerovanja o uključivanju obitelji
- Stavljanje naglaska na brojnost i širenje informacija umjesto na građenje odnosa
- Ograničeno poimanje roditeljske uključenosti

Ljubetić (2014) kao najveću zapreku u suradnji navodi roditeljsku nesigurnost. Objašnjava kako odgojitelji imaju teškoće s roditeljima koji imaju niži ili viši društveni i ekonomski status pri čemu se njihova percepcija moći mijenja. Također, poneki roditelji se osjećaju nadmoćnima u svojim roditeljskim kompetencijama te roditeljstvo doživljavaju kao osobni prostor u kojemu nema prostora za sudionike izvan obiteljskog kruga.

Konflikti koji mogu nastati u suradnji posjeduju i pozitivne strane. Odgojitelj kroz takve situacije kontinuirano uči.

Granata, Mejri i Rizzi (2016) smatraju da različiti čimbenici označavaju zapreke ostvarivanju suradničkih odnosa. Prema njima razlikuju se: strukturalni, kulturalni i interpersonalni čimbenici. U strukturalnom čimbeniku odgojitelji zapreku vide u neodazivanju roditelja dok je zapreka iz perspektive roditelja ta što odgojitelji odvajaju premalo vremena kako bi s roditeljima podijelili informacije o njihovom djetetu. Kulturalni čimbenici su određeni obiteljskom kulturom i kulturom odgojno-obrazovne ustanove. Interpersonalnim čimbenicima definiramo polazište predrasuda i stereotipe koje sudionici suradnje imaju prema obiteljskoj kulturi.

5.3. Uspješna suradnja

Kako bi komunikacija s roditeljima bila uspješna, odgajatelj treba imati razumijevanja za roditelje, brinuti o onome što mu roditelji kažu i biti savjestan u radu s njima (Giron, 1988).

Ukoliko se roditeljima pruži mogućnost učenja i informiranja o djetetovim postignućima i uspjesima te se pruže informacije djeteta koje je u fokusu, kod roditelja se smanjuje strah i razvija povjerenje.

Autori Clarke i sur. (2010) prema Ljubetić (2014) navode četiri nužne komponente koje grade relacijsko povjerenje, a to su: poštovanje, kompetencija, obzirnost prema drugima, integritet.

Izgradnjom povjerenja roditelja s odgojiteljima razvija se uspješna suradnja koju treba kontinuirano nastavljati kao i komunikaciju kroz cijelu pedagošku godinu.

6. ZAKLJUČAK

Predškolska ustanova ili „dječji vrtić“ je ustanova koja predstavlja prvi djetetov izlazak iz obiteljskog doma i gdje ono provodi velik dio vremena bez prisutstva roditelja. Odgojitelji i stručni tim predstavljaju u odgojno-obrazovnoj ustanovi profesionalne i kompetentne zaposlenike odgovorne za odgoj i primarno obrazovanje djece.

Uspješan odnos na relaciji roditelj-odgojitelj-dijete jednako je važan i to sve u svrhu dobrobiti djeteta koje se nalazi u fokusu samog procesa. Glavni zadatak odgojno-obrazovne ustanove je zadovoljiti dječje želje i potrebe te maksimalno poticati njegov razvoj na svim područjima kako bi se jednog dana razvilo u društveno biće. Uspješna suradnja ostvaruje se kvalitetnom komunikacijom.

Postoji više oblika suradnje kako bi se ostvarila što kvalitetnija suradnja i komunikacija, to su tradicionalni i suvremeni oblici suradnje. Tehnologija svakim danom sve više napreduje pa tako i ljudi postaju sve više privrženiji digitalnim medijima. Suvremeni oblici suradnje prije nisu bili uopće zastupljeni, no danas su sve više te predstavljaju lakši pristup i način komunikacije. Svaki od oblika komunikacije između roditelja i odgojitelja ima svoje prednosti i nedostatke koji su opisani u radu. Komunikacija između roditelja i odgojitelja treba biti prvenstveno profesionalna i jasno definirana. Od odgojitelja se očekuje točnost i preciznost kao i pristupačnost. Roditelji

su osobe u procesu koji bi trebali biti otvoreni za komunikaciju i iskreni u svakom segmentu djetetova razvoja. Bilo bi poželjno kada bi se roditelji maksimalno uključivali u djetetov život i odgojno-obrazovnu ustanovu kako bi bili upoznati s načinom rada, dječjim željama i potrebama. Naglasak je stavljen na dvosmjernu komunikaciju koja omogućuje obje strane uvid u svaki segment djetetova razvoja. Roditelji i odgojitelji mogu komunicirati na individualnim i roditeljskim sastancima, preko kutića ili oglasnih ploča, uz druženja i radionice te preko digitalnih medija (mobilnih aplikacija, web-stranica, društvenih mreža). Danas je omogućen velik broj oblika suradnje i komunikacije kako bi svaki roditelj odabrao najpoželjniji za njega.

Ponekad u odgojno-obrazovnom procesu dolazi do problema i konflikta u partnerskim odnosima. Roditelji također mogu biti ti koji će otežavati odnose iz raznih razloga. Kao odgojitelj, potrebno je prepoznati najpogodniji oblik suradnje za određenu situaciju s roditeljem te uvijek ostati dosljedan i profesionalan u svojoj profesiji za dobrobit djece. Uključivanjem što većeg broja roditelja u rad odgojno-obrazovne ustanove razvija se međusobni osjećaj povjerenja te time smanjuju zapreke u suradnji.

7. LITERATURA

1. Blanuša Trošelj, D., Katić, V., Skočić Mihić, S., (2015). *Odgojitelji predškolske djece i savjetodavni rad s roditeljima*. Napredak: 156 (4). Str. 385-400.
2. Bogatić, K., Glavina, E., Rogulj, E., Visković I., Višnjić Jevtić, A., (2018). *Izazovi suradnje: Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima*. Zagreb: ALFA d.d.
3. Bogatić, K. (2018). *Djeca kao glavni akteri suradničkih odnosa obitelji i ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja*. U: Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima. Zagreb: Alfa d.d.
4. Castells, M., (2003). *Internet galaksija*. Razmišljanje o Internetu, poslovanju i društvu: Naklada Jesenski i Turk: Zagreb
5. *Državno pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe* (2008).
6. Chitode, S. (2009). *Principles Of Communication*. Technical Publications. Pune:India.
7. Giron, M. (1988). *Školski pedagog i inovacije*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.

8. Glascoe Page, F. (2002). *Suradnja s roditeljima: upotreba roditeljske procjene dječjeg razvojnog statusa u otkrivanju razvojnih problema i problema ponašanja te bavljenju tim problemima*. Jastrebarsko: Naklada Slap
9. Granata, A., Mejri, O. & Rizzi, F. (2016). *Family–School Relationship in the Italian Infant Schools: not only a matter of cultural diversity*. Springer Plus. 5 (1), 1874.
10. Jeić, M., Kuljašević, K., Smiljanić, M. (2013). *Suradnja vrtića s roditeljima - primjeri dobre prakse*. Dijete, vrtić, obitelj: Časopis za odgoj i naobrazbu predškolske djece namijenjen stručnjacima i roditeljima, 19 (72). Str. 4-6.
11. Knapp, M. L. i Hall, J. A. (2010). *Neverbalna komunikacija u ljudskoj interakciji*. Jastrebarsko: Naklada Slap
12. Ljubetić, M. (2012). *Partnerstvo obitelji, vrtića i škole - Vježbe, zadaci, primjeri*. Zagreb: Školska knjiga
13. Ljubetić M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno–obrazovne ustanove i zajednice*, Zagreb: Element
14. Maleš, D. (1993). *Barijere uspostavljanju uspješnih suradničkih odnosa između roditelja i odgajatelja*, Zbornik radova 2. Dani predškolskog odgoja Čakovec '93, (str. 24-31). Čakovec: Dječji centar Čakovec
15. Maleš, D. (1994.). *Suradnja između roditeljskog doma i škole*. U: P. Aračić (ur.) *Obitelj u Hrvatskoj – stanje i perspektive*. Đakovo: Nadbiskupski ordinarijat.
16. Maleš, D. (2015.). *Partnerstvom obitelji i škole do uspješnog odgojno-obrazovnog rada*. U: Opić, S., Bilić, V., Jurčić, M. (ur.) *Odgoj u školi*. (pp. 45-74). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
17. Mandarić, A., Koludrović M., Ercegovac I., (2010). *Uloga službenih web-stranica odgojno-obrazovnih ustanova u razvijanju partnerskih odnosa s roditeljima*. Preuzeto: <https://www.semanticscholar.org/paper/Uloga-slu%C5%BEbenih-web-stranica-odgojno-%E2%80%93-obrazovnih-u-Mandari%C4%87-Koludrovi%C4%87/1e1b1f4c1eb92c8d003acc27c884c1b13fefa46c> (3.8.2021.)
18. Markovinović, A., Maleš, D. (2011). *Pravo djeteta na sudjelovanje u procesu suradnje obitelji i odgojno-obrazovne ustanove*. Tuzla: Udruženje za podršku i kreativni razvoj djece i mladih.
19. Milanović, M., Bašić J., Dragojević Z., Šupljika Gabelica M., Lušić Jukić I., Profaca B., Rajković L. (2014). *Pomozimo im rasti, priručnik za partnerstvo roditelja i odgojitelja*, Zagreb; Golden marketing - tehnička knjiga.

20. Miljak, A. (1995). *Mjesto i uloga roditelja u (suvremenoj) humanističkoj koncepciji predškolskog odgoja*. Društvena istraživanja, 18-19 (4-5), 601-612.
21. Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja*. Zagreb: Persona.
22. Mlinarević V., Tomas S. (2010). *Partnerstvo roditelja i odgojitelja - čimbenik razvoja socijalne kompetencije djeteta*, pregledni članak, Osijek; Učiteljski fakultet u Osijeku
23. *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015)* Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
24. Novak V., Zuzel P. (2019). *Podrška roditeljstvu - potreba ili izazov? Zajedno rastemo - kompetencije djeteta za cjeloživotno učenje*. U: Opić, Siniša; Varošaneć, Lidija; Višnjić Jevtić, Adrijana (ur.). Str. 95.
25. *Programsko usmjerenje odgoja i obrazovanja predškolske djece (1991)*. Zagreb: Glasnik Ministarstva prosvjete i kulture.
26. Rogulj, E. (2018). *Komunikacijske kompetencije odgojitelja*. U: Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima. Zagreb: Alfa d.d.
27. Slunjski, E. (2012) *Tragovima dječjih stopa*. 1. izdanje. Zagreb: Profil
28. Starc, B., Obradović, Č., Pleša, A., Profaca, B., Letica, M. (2004). *Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi*. Zagreb: Golden marketing
29. Stevanović, M. (2003). *Predškolska pedagogija*. Andromeda: Sveučilište u Rijeci, Rijeka
30. Tatković, N., Diković M., Tatković, S. (2016). *Pedagoško-psihološki aspekti komunikacije*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
31. Visković, I. (2018). *Kultura zajednica u kojoj odrasta dijete rane i predškolske dobi*. U: Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima. Zagreb: Alfa d.d.
32. Višnjić Jevtić, A. (2018). *Suradnički odnosi odgojitelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja*. U: Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima. Zagreb: Alfa d.d.
33. Vladošić I., Višnjić Jevtić A. (2014). *Online suradnja s roditeljima: internetske stranice dječjih vrtića*. U: I. Prskalo, A. Juričević Lozančić, Z. Braičić (ur.) Suvremeni izazovi teorije i prakse odgoja i obrazovanja (313 - 322). Zagreb: Učiteljski fakultet
34. Zakon o zaštiti osobnih podataka. (NN 103/03, 118/06, 41/08, 130/11, 106/12)

35. Živković, Ž. (2005). *Susreti s roditeljima II. Priručnik za održavanje roditeljskih sastanaka*. Đakovo: Tempo d. o. o.

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)